

EGZAMIN PISEMNY

Olimpiada Języka Białoruskiego – XXV edycja
Zawody III stopnia (centralne)
Bielsk Podlaski, 21 marca 2019 roku

I. Дапоўні ўстойлівыя параўнанні назвамі дрэў. Звярні ўвагу, што слоў для ўстаўкі на два больш. (5 пунктаў)

а) абдзерці як _____

б) здаравенны як _____

в) дрыжыць як _____

г) гарыць чырванню як _____

д) нахілілася як _____

Словы для ўстаўкі: бяроза, ліпка, вярба, дуб, каліна, асіна, елка.

II. Назаві выдзелены стылістычны сродак. (5 пунктаў)

	стылістычны сродак
Па-над белым пухам вішняў,	
Быццам сіні аганёк,	
Б'ецца, ўецца шпаркі, лёгкі Сінякрылы матылёк.	
Навакол усё паветра Ў струнах сонца залатых, –	
Ён дрыжачымі крыламі Звоніць ледзьве чутна ў іх. І ліецца хваляй песня, – Ціхі, ясны гімн вясне. Ці не сэрца напявае, Навявае яго мне? <i>Максім Багдановіч</i>	

III. Запішы дзеясловы з дужак у адпаведнай асабовай форме цяперашняга часу. (10 пунктаў)

а) Я _____ (бегчы) на выступленне любімага гурта.

б) Ці _____ (есці) ты садавіну і агародніну?

в) Ці _____ (даваць) яны канцэрты ў гэтым сезоне?

г) Яны не _____ (есці) мяса, таму што яны – вегетарыянцы.

д) Ці _____ (умець) вы танцаваць?

е) Дзе вы _____ (жыць)?

ё) Я заўжды _____ (купляць) білет на праезд.

ж) Я ніколі не _____ (ездзіць) без білета.

з) Ці часта вы _____ (бегаць) у парку?

і) Куды вы _____ (бегчы)?

IV. Замяні прыметнік антонімам, а назоўнік - сінонімам. Запішы новыя словазлучэнні (10 пунктаў).

- 1) радасны юнак – _____
- 2) брыдкая маладзіца – _____
- 3) новая ідэя – _____
- 4) шырокая шаша – _____
- 5) малады разумнік – _____

V. Пустыя месцы ў тэксце запоўні словамі для ўстаўкі ў адпаведнай граматычнай форме. Звярні ўвагу, што слоў для ўстаўкі на два больш. (10 пунктаў)

Максім Багдановіч

Апокрыф

1. Ад Максіма Кніжніка пачатак...

2. І калі _____ (1) сем тысяч год ад стварэння _____ (2), Хрыстос ізноў зышоў на зямлю і хадзіў па ёй, каб споўнілася тое, аб чым сведчылі прарокі.

3. І хадзіў Ён па ўсім Забраным Краі і па Занёманшчыне, і па Задзвіншчыне, і па Бярэзінскай зямлі.

4. І разам з ім святы Пётра і святы Юр'я. Але ніхто з _____ (3) не пазнаваў Яго.

5. Бо ішлі яны _____ (4) нагамі з непакрытымі галовамі і былі адзетыя ў белы кужаль ды суконныя світкі, а не _____ (5) спадзяваліся людзі.

6. Таму ніхто не ўзяў ўвагі на іх, калі ў часе жніва праходзілі _____ (6) працуючых людзей.

7. Толькі музыка, _____ (7) цяпер не было чаго рабіць, падышоў да іх і сказаў: сорамна _____ (8), бо сягоння дзень працы і ўсе клапоцяцца каля зямлі; адзін я нікчэмны чалавек.

8. І сказаў яму Хрыстос: не смуціся ў сэрцы сваім. Ці ж не твае песні спяваюць яны цяпер, у часе жніва! Таму не _____ (9) нізка галавы твае, і не хавай аблічча ад вачэй людскіх.

9. Бо няма праўды ў тым, каторы кажа, што ты – лішні на зямлі. Запраўды _____ (10) я табе: надыйдзе яму гадзіна горычы – і чым ён разважыць тугу сваю, апроч песні твае? Як у дзень смутку, таксама ў дзень радасці ён прызавець цябе.

10. І навучаючы яго, казаў: пад песні кладуць чалавека ў калыску, і з спевамі ж апушчаюць у магілу яго...

Максім Багдановіч, *Апокрыф*.

Словы для ўстаўкі: чалавек, босы, тое, казаць, між, схіляць, свет, я, каторы, скончыцца, высокі, ён.

VI. Перакладзі на беларускую мову. (25 пунктаў)

Andrzej Sawinkow

Nadziei Artymowicz poezja egzystencjalnego niepokoju

Wśród poetów „Białowieży” Nadzieja Artymowicz to poetka ze wszech miar oryginalna i nowatorska, która w dużej mierze razem z Janem Czykwinem nadała ton zapoczątkowanemu jeszcze w latach 70-tych estetyzmowi w poezji białoruskiej w Polsce.

W odróżnieniu od większości poetów Białostoczczyzny, białoruskość Artymowicz nigdy nie staje się deklaratywna i „na pokaz”. Nadzieja Artymowicz świadczy o niej w sposób sugestywny, nadając wymiaru transcendentnego. Mówić przy tym zdaje się o samej sobie, o doświadczeniu niewysłowionej tajemnicy egzystencji pogranicza, egzystencji w dużym stopniu smutnej, a nawet tragicznej. „Głębokie zadumanie” – mądrość sama w sobie, „szerokie oczy milczenia” – szczerłość i otwartość ofiarna aż do naiwności, „biały – biały pejzaż” jako symbol niewinności i młodości, pustej kartki cywilizacji – oto symbole nie tyle Białorusi, co białoruskości właśnie, ukonstytuowanej w literaturze klasycznej. „Milczenie” jako niewysłowienie, czy raczej nieumiejętność właściwego spożytkowania wspomnianej w wierszu kartki, jest skutkiem winy za „krew, którą zmywa pijany deszcz” i za bezradne ręce kobiet „rosnące do nieba”... Wszystko godzący „biały – biały pejzaż” nieba doskonale koresponduje na końcu wiersza z samą esencją białoruskości, niczym droga przez cierpienie ku niebiańskiemu zbawieniu, tj. zaistnieniu w sferze kultury uniwersalnej...

W małej ojczyźnie, Bielsku, ukryte jest natchnienie, sens twórczości i życia, mało – twórczość w tym zestawieniu wyniesiona jest do rangi modlitwy, to jest świętości...

„ТЭРМАПІЛЫ” 2008, nr 12

